

Khi ông Rex Tillerson đ_đc tân T_đng th_đng Donald Trump l_đa ch_đn vào v_đ trí Ngo_đi tr_đng M_đ, nhi_đu ngo_đi ở Washington t_đ h_đi không bi_đt v_đ c_đu giám đ_đc đi_đu hành ExxonMobil này - v_đn không có m_đt chút kinh nghi_đm ngo_đi giao nào - s_đ làm gì khi b_đc vào m_đt trong nh_đng "ch_đo l_đa" ngo_đi giao "nóng" nh_đt c_đa th_đ gi_đi nh_đ khu v_đc đ_đng B_đc Á và Tri_đu Tiên.

D lu n có th s p bi t đ c câu tr l i khi Ngo i tr ñng Tillerson chu n b t i th m Tokyo, Seoul và B c Kinh trong tu n này, vào th i đi m mà nhi u nhà phân tích cho r ñng khu v c ñng B c Á đ ñng trong m t b i c nh ngo i giao c c k ph c t p, ngày càng b t n và nguy hi m.

Bruce Klingner, nhà nghiên c u c p cao chuyên v các v n đ Nh t B n và Hàn Qu c t i Qu Di s n Washington, nh n xét: “ m i ch ñng đ ñng chân, ông (Tillerson) s th y hàng "núi" quan ng i v m t danh sách dài đ ñng đ c nh ñng thách th c trong vi c duy trì hòa bình ñ ñng B c Á. Danh sách này b t đ u v i vi c Tri u Tiên đ ñng ra đ c s c tìm cách ch a v khí h t nhân vào M , trong khi các n ñng đ ñng minh c a M đ ñng ngày càng lo ng i v n ñng l c c a Washington sau nhi u n m c t gi m ngân sách qu c phòng. ó là lý do t i sao B tr ñng Qu c phòng James Mattis ch n khu v c này là đi m đ n cho chuy n công du n ñng ngo ài đ u tiên c a mình và ngày sau đó đ n l i t ông Tillerson”.

Trong khi s nh y bén v chính sách ngo i giao c a ông Tillerson đ ñng ki m ch ñng thì các n ñng ch ñng nhà - đ c bi t là Trung Qu c - có th còn chú ý t i m t đi m mà h cho là còn quan tr ñng h n c thành công c a ông trong vai trò nhà ngo i giao, đó là ông đ ñng tân T ñng th ñng M l ñng nghe t i m c nào? David Lampton, Giám đ c ngành Trung Qu c h c thu c Tr ñng Nghiên c u Qu c t Johns Hopkins t i Washington, nói: “T i m i đi m đ ñng chân, khi ông Tillerson g p g c đ ñng minh hay Trung Qu c, h s đ u đ t câu h i li u nh ñng gì ông nói có 'tr ñng l ñng' ñ Nhà Tr ñng hay không”. ây không ph i là chuy n công du n ñng ngo ài đ u tiên c a ông Tillerson v i t c cách Ngo i tr ñng M . Ông đã có chuy n th m ng n (và h u nh ñng không đ ñng chú ý) t i ñ c và c Mexico trong tháng tr ñng, song chuy n công du 3 n ñng châu Á l n này có th đ ñng coi là chuy n "th l a" đ u tiên c a ông.

H th ñng phòng th tên l a khi n Trung Qu c t c gi n

Vn lo ngoi trng vic Triu Tiên gia tng các v th hnt nhân và tên lĩa, khu vic này càng thêm lo lng khi Triu Tiên ngày 5/3 đã phóng bñ qu tên lĩa tĩ Biñ Nhñt Bñn nĩm trong vùng 200 hĩ lý cĩa Nhñt Bñn. Các chuyên gia cho rñg v phóng th này thc chĩt là mĩt v tĩn công vào mĩt cĩn cĩ quân sĩ cĩa M ñ Nhñt Bñn. Mĩt cĩ hĩn 50.000 quân đĩng tĩ 7 cĩn cĩ khác nhau ñ Nhñt Bñn.

Giñg nh trng đĩy, Trung Quĩc đã lên án v phóng tên lĩa này, song đĩng thĩ Bĩc Kinh cĩng tĩc giñn trng vic Mĩ triĩn khai H thĩng phòng th tên lĩa tĩm cao giai đĩn cuĩ (THAAD) ñ Hàn Quĩc. Mĩ cho rñg vic triĩn khai này đĩn thuĩn là nhĩm bĩo vĩ Hàn Quĩc và binh lĩnh M ñ nĩc này trng kh nĩng phóng tên lĩa cĩa Triu Tiên, song chính phĩ Trung Quĩc cáo buĩc h thĩng này cĩng nhĩm cĩ tĩ vic chĩng lĩi các tên lĩa cĩa Trung Quĩc.

Trung Quĩc mĩ đĩy đã phát tĩn hiũu cĩ các biĩn pháp trng phĩt Bình Nhĩĩng vĩ nhĩng hành vi gĩy hĩn, ví dũ nhĩ ngĩng nhĩp khũu than đá tĩ Triu Tiên đĩn hĩt nĩm 2017. Tuy nhiĩn, hiĩn giĩ, Bĩc Kinh nĩi bĩng giĩ rñg nĩc này cĩ thĩ sĩ lĩi cĩn nhĩc tĩ vic hĩp tác vĩ Triu Tiên do Mĩ triĩn khai THAAD, và hiĩn đã cĩ nhĩng biĩn pháp trng phĩt kinh tĩ đĩi vĩ Hàn Quĩc.

ñ Nhñt Bñn, Th tĩng Shinzo Abe đĩng gĩy áp lĩc đĩ tĩng chi tiĩu quĩc phòng - mĩt đĩng thĩ khiĩn cĩ Bĩc Kinh và Seoul khĩng thĩ ngoi yĩn bĩi cĩ hai lo ngoi trng mĩt Nhñt Bñn quyĩt đĩn hĩn vĩ quân sĩ.

Cĩn Hàn Quĩc, trong bĩi cĩnh rĩi loĩn chính trĩ liên quan tĩ v Tĩng thĩng Park Geun-hye bĩ phĩ truĩt, lo ngoi trng các hoĩt đĩng cĩa Triu Tiên và rĩt hoan ngĩnh vic triĩn khai THAAD. Tuy nhiĩn, nĩc này cĩng quan ngoi rñg vic triĩn khai THAAD cĩ thĩ làm đĩo lĩn quan hĩ vĩ Trung Quĩc, đĩi tác kinh tĩ lĩn nhĩt cĩa mĩnh.

Ông Tillerson cĩ quan hĩ mĩt thiĩt vĩ ông Trump?

Ông Tillerson sĩ phĩi đĩi mĩt vĩ các vĩn đĩ trên trong chuyĩn thĩm ba nĩc chĩu Á. Tuy nhiĩn, mĩt sĩ chuyên gia khu vic cho rñg, theo cách nhĩn cĩa các nĩc chĩ nhà, cĩ lĩ câu hĩi lĩn nhĩt khĩng phĩi vĩ Triu Tiên hay quan hĩ khu vic, mà là

vn đ v tân Ngoi trng này đng v trí nào trong h thng chính sách ngoi giao cĩa chính quy n ông Trump. Ti n s Lampton trng Johns Hopkins nói: “H đánh giá nhân vt m này, ngi không có kinh nghiệm ngoi giao nhiu nh mt ngoi trng M thng có. Song điu h mu n đánh giá nh t là: ông Tillerson gn gi t m c nào v i Tng thng? Ch đng cĩa ông là i đâu trong quy trình ra quy t đnh cĩa mt v lãnh đ o “đng bóng” mà h bi t là ch nghe l i khuy n cĩa mt vài ngi xung quanh ch không nghe nhng ngi khác?”.

Vì i đó, nhng d u hi u ban đ u đã có v không thu n l i cho ông Tillerson. Có ít bng chng cho th y v Ngoi trng này đã thâm nh p đ c vào mt nhóm n i b do nhà chi n l c chính tr Steve Bannon và con r ông Trump là Jared Kushner chi p i.

Tuy nhiên, mt s chuyên gia cho r ng Nh t B n và Hàn Qu c s l c quan h n v chuy n th m cĩa ông Tillerson, ph n l n là b i nhng phát bi u tr n an m i đây cĩa ông Trump đã xoa d u nhng quan ng i r ng M s gi m b t s h tr . Chuyên gia Klingner nói: “Mt vài đi u mà ông Trump và ông Tillerson nói v s ng h m nh m đ i v i các đng minh châu Á đã xoa d u nhng quan ng i sâu s c v nhng gì mà ông Trump đã phát bi u khi tranh c ”. Khi là ng c viên, ông Trump đã đ ngh các n c đng minh n i quân đ i M đng quân c n ph i chi thêm ti n, n u không s rút b t quân M, và ông còn nói r ng đã t i lúc Nh t B n và Hàn Qu c nên ra kh i cái ô b o v h t nhân cĩa M và t ki m v khí h t nhân cĩa riêng mình. Ông Klingner cho r ng v i nhng phát bi u m i đây cĩa Tng thng Trump, “tôi có th nói nhng quan ng i sâu s c đã h t, song vn còn chút lo l ng”.

S c n thi t ph i xóa b nhng nghi ng i

Ông Klingner cho r ng ông Tillerson nên th hi n mt quan đi m kiên đnh i c ba n c ông s t i th m: Ông nên nói rõ r ng M đ đnh ti p t c đ y m nh áp l c v tài chính và các áp l c khác đ i v i Tri u Tiên do n c này liên t c th v khí, và ông nên nh n m nh v i B c Kinh r ng h thng phòng th tên l a cho Hàn Qu c không ph i là nh m vào Trung Qu c, và h thng này ch c ch n s đ c tri n khai. Ông Tillerson c ng nên gi i t a các nghi ng i lâu nay cĩa Tokyo và Seoul v s h tr cĩa M, và ông nên đ m b o v i c hai đng minh r ng M s n sàng c ng r n h n v i Bình Nh ng.

Ông Lampton cho rằng Bắc Kinh sẽ không bỏ rời Triều Tiên, và ông Tillerson không nên kỳ vọng sẽ có bất kỳ đột phá nào từ phía Trung Quốc. Ông Lampton nói: “Bất cứ điều gì làm thay đổi hành vi của Triều Tiên đều có thể nằm ngoài những gì mà Bắc Kinh muốn làm”. Ông nói thêm, bên cạnh đó, Trung Quốc sẽ muốn đánh giá về thể quyền lực và tầm ảnh hưởng của ông Tillerson với ông Trump trước khi họ làm một điều gì đó có ý nghĩa với ông. Ông Lampton nói: “Ở Trung Quốc, chính trị không được thể chế hóa mà là cá nhân hóa, và người Trung Quốc quen đánh giá quan hệ của một lãnh đạo tối cao với các thực thể, xem ai có ảnh hưởng, ai không, để rời hành động cho phù hợp. Vấn đề với ông Tillerson là thay vì tạo quyền lực cho ông, thì Trung Quốc lại phá”.

Theo trang “ [CSMonitor](#) ”

Vũ Hiên (gt)